

ภาคผนวก ก

ประวัติความเป็นมาและสภาพเศรษฐกิจจังหวัดอุบลราชธานี

การปกครอง

จังหวัดอุบลราชธานีแบ่งการปกครองออกเป็น

20	อำเภอ	5	กิ่งอำเภอ
216	ตำบล	2,422	หมู่บ้าน
1	องค์การบริหารส่วนจังหวัด		
23	เทศบาล		

จำนวนประชากร(ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2541)

ประชากร	1,754,910	คน
ชาย	880,329	คน
หญิง	874,581	คน

สภาพเศรษฐกิจจังหวัดอุบลราชธานี

เมืองอุบลในสมัยแรก แทบไม่มีการซื้อขายกันเลย จะมีก็แต่การแลกเปลี่ยนสินค้าซึ่งกันและกัน ในแต่ละบ้านจะจัดนำเครื่องนุ่งห่ม คือทอผ้าไว้ใช้สอย เงินตราที่ใช้ เป็นเงินลาด เงินฮอย เงินฮาง เงินลาด และเงินฮอยนั้น ผู้ปกครองบ้านเมือง กำหนดให้หล่อขึ้นใช้เอง ตามความจำเป็น ส่วนเงินฮางเป็นเงินที่นำมาจากเมืองจีน นำมาทำเป็นรูปเรือหัวตัด คัดน้ำหนักเป็นตำลึง แท่งหนึ่งๆ จะมีน้ำหนัก ตั้งแต่สิบสองตำลึงขึ้นไป

อุปนิสัย ของประชาชนชาวอุบล หรืออีสานโดยทั่วไป สรุปได้ว่ามีลักษณะอ่อนโยน สุภาพ ดังคำกล่าวของสังฆราชปาลเลกัวซ์ว่า อุปนิสัยของราษฎรภูมิภาคแถบนี้ คือ "...ไว้ใจได้ง่าย หุเบา ถือไขกลาง ซื่อสัตย์ สุภาพ และไร้เดียงสา สันโดษ มัคน้อย และเชื่อถือในภูตผีปีศาจ..."

การประกอบ อาชีพของประชาชนโดยทั่วไป อาศัยเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยการทำนา แล้วเก็บเกี่ยวข้าวไว้ในยุ้งฉาง เพื่อเก็บไว้กินตลอดทั้งปี ปลุกพืชผักสวนครัวไว้ให้พอเลี้ยงครอบครัว

จังหวัดอุบลราชธานี ประชาชนโดยทั่วไปประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก ซึ่งมีพื้นที่การเกษตรทั้งสิ้น 6,034,170 ไร่ (51.07%) ประกอบกับมีสภาพภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมเพราะเป็นที่ราบลุ่มและมีแม่น้ำที่สำคัญ 2 สาย คือ แม่น้ำมูลและแม่น้ำชี

สภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดอุบลราชธานี ในปี 2540 ประชากรมีรายได้ เฉลี่ยต่อหัว 25,928 บาทต่อคนต่อปี (รายได้ต่อหัว ในชนบท 10,826 บาท/คน/ปี) มีผลิตภัณฑ์มวลรวม 43,196 ล้านบาท รายได้ส่วนใหญ่ ขึ้นอยู่กับสาขาการค้าส่ง และค้าปลีก มากที่สุด ถึงร้อยละ 22.69 คิดเป็นมูลค่า 9,801 ล้านบาท รองลงมาเป็นสาขาการเกษตรร้อยละ 18.21 คิดเป็นมูลค่า 7,779 ล้านบาท สาขา บริการร้อยละ 18.01 คิดเป็นมูลค่า 7,779 ล้านบาท และสาขาอื่นๆ ร้อยละ 41.04 คิดเป็นมูลค่า 17,728 บาท (สถิติปี 2540)

1. การเกษตรกรรม พื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร

ภาคเกษตรกรรม เป็นภาคเศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้แก่จังหวัดมาก เมื่อเทียบรายได้จากภาคเศรษฐกิจอื่น ทั้งนี้เพราะจังหวัด มีสภาพพื้นที่เหมาะกับการทำการเกษตร แต่ในระยะหลัง พื้นที่การเกษตรเริ่มลดลง เนื่องจากการที่ภาคอุตสาหกรรมเริ่มเข้ามาแทนที่ เป็นผลให้ราคาที่ดินสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว สภาพการถือครองที่ดินจึงเริ่มเปลี่ยนไป จากพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรทั้งหมด 5,804,814 ไร่ แบ่งเป็น

พื้นที่อยู่อาศัย	131,629 ไร่	2.26%
พื้นที่นา	4,298,825 ไร่	74.05%
พื้นที่พืชไร่	534,946 ไร่	9.21%
พื้นที่ไม้ผลและไม้ยืนต้น	128,067 ไร่	2.20%
พื้นที่สวนผักและไม้ดอก	8,980 ไร่	0.15%
พื้นที่เลี้ยงสัตว์	52,841 ไร่	0.91%
พื้นที่รกร้างว่างเปล่า	571,544 ไร่	9.84%
พื้นที่อื่นๆ	77,982 ไร่	1.34%

อย่างไรก็ตามจังหวัดอุบลราชธานี มีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ และทำรายได้ให้แก่เกษตรกร ซึ่งเกษตรกรได้ทำการเพาะปลูก ในปัจจุบัน ได้แก่

1.1 ข้าว การผลิตในปี 2543/44 พื้นที่เก็บเกี่ยว ข้าวเจ้า 2,141,956 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 439 กก./ไร่ ผลผลิตรวม 939,444 ตัน ข้าวเหนียว 1,688,207 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 415 กก./ไร่ ผลผลิตรวม 699,765 ตัน ราคาข้าวเจ้า เฉลี่ย 6,694 บาท/ตัน ข้าวเหนียว 4,828 บาท/ตัน มูลค่ารวม 9,667 ล้านบาท

1.2 มันสำปะหลัง การผลิตในปี 2543/44 พื้นที่ปลูก 101,455 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 2,109 กก./ไร่ ผลผลิตรวม 214,013 ตัน มูลค่า 510 บาท/ตัน มูลค่ารวม 109.14 ล้านบาท

1.3 ปอแก้ว เป็นพืชเศรษฐกิจหลัก โดยในปี 2543 มีพื้นที่เพาะปลูก 55,062 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 258 กก./ไร่ ผลผลิตรวม 12,470 ตัน มูลค่า 11,500 บาท/ตัน มูลค่ารวม 143.40 ล้านบาท

1.4 พริกหัวเรือ การผลิตในปี 2543/44 มีพื้นที่เพาะปลูก 9,917 ไร่ ผลผลิตรวม 26,250 ตัน มูลค่า 11,500 บาท/ตัน มูลค่ารวม 301.87 ล้านบาท ผลผลิตเฉลี่ย 2,000 กิโลกรัม/ไร่ ราคาเฉลี่ย 12.5 บาทต่อกิโลกรัม มูลค่าทั้งสิ้น 0.075 ล้านบาท ปลูกมากแถบ อำเภอเมือง อำเภอโขงเจียม อำเภอวารินชำราบ อำเภอ ม่วงสามสิบ ถึงอำเภอเหล่าเสือโก้ก ช่วงเวลาเพาะปลูกเดือน ธันวาคม หรือ มกราคม

1.5 ยางพารา ในปี 2544 มีพื้นที่ปลูก 26,628 ไร่ เปิดกรีดแล้ว 5,248 ไร่ ราคาเฉลี่ย 23.50 บาท

1.6 ปศุสัตว์ สภาพภูมิประเทศของจังหวัดอุบลราชธานี เป็นป่าไม้โปร่งและทุ่งกว้าง มีพื้นที่กว้างขวางขนาดใหญ่ จึงเหมาะสม แก่การเลี้ยงสัตว์ ทางจังหวัดจึงพยายามส่งเสริมให้แก่เกษตรกรเลี้ยงสัตว์ สัตว์เลี้ยงที่สำคัญ ได้แก่ โค กระบือ ซึ่งมีการเลี้ยงกัน อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะ โคและกระบือพันธุ์พื้นเมือง โดยโคมีการเลี้ยงมากที่อำเภอเมือง ส่วนกระบือเลี้ยงมากในอำเภอเดชอุดม การเลี้ยงไม่ค่อยใช้หลัก วิชาการมาก เพราะเกษตรกรจะเลี้ยงไว้ใช้งานควบคู่ กับการเลี้ยงเป็นอาชีพ ซึ่งวิธีการเลี้ยง ก็ปล่อยให้ เติบโตตามท้องไร่ท้องนา โดยมีฟางข้าว หรือหญ้าเป็นอาหารหลัก พันธุ์ที่เลี้ยงเป็นพันธุ์ไทยตัวเล็ก ส่วนพันธุ์ลูกผสม ยังมีการเลี้ยงน้อย

ปัจจุบันจังหวัดอุบลราชธานี ได้ส่งเสริมให้ เกษตรกร มีการ เลี้ยงโค-กระบือพันธุ์ผสม เพื่อให้ได้ผลผลิต ที่คุ้มค่าแก่การลงทุน

2. ประมง

จังหวัดอุบลราชธานีมีสภาพเป็นที่ลุ่มเหมาะสำหรับทำการ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแต่ด้วย เกษตรกรมีรายได้หลักจากการทำ กสิกรรม เป็นส่วนใหญ่ จึงไม่มีเกษตรกรรายใดเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นอาชีพอย่างจริงจังจึงประกอบกับลักษณะภูมิประเทศของ จังหวัด มีสัตว์น้ำที่อุดมสมบูรณ์ ตาม แหล่งน้ำ ธรรมชาติอยู่แล้วอย่างไรก็ตามประมงจังหวัด ได้พยายามส่งเสริมให้เกษตรกรเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำอย่างสม่ำเสมอในปัจจุบันจึงมีการ เพาะเลี้ยงปลากัน เกือบทุกอำเภอ ปลาที่นิยมเลี้ยงกัน ได้แก่ปลาดูเกะเหียน ปลานิล ปลาดุกเทศ ปลาช่อนเทศ ปลานวลจันทร์ และปลาตะเพียน

3. การอุตสาหกรรม

จังหวัดอุบลราชธานี มีการลงทุนประกอบกิจการอุตสาหกรรม นับจนถึงเดือนสิงหาคม 2543 รวมทั้งสิ้น 3,821 แห่ง มูลค่า เงินลงทุนรวม 10,550,733 ล้านบาท มีการจ้างงาน 13,330 คน

3.1 ขนาดของโรงงาน โรงงานส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็ก (เงินลงทุนน้อยกว่าหรือ เท่ากับ 10 ล้านบาท) มีจำนวนถึง 3,747 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 98.06 ของจำนวนโรงงานทั้งหมด รองลงมาเป็นโรงงานขนาดกลาง (เงินลงทุนมากกว่า 10 ล้านบาท ถึง 100 ล้านบาท) มีจำนวน 67 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.76 ของจำนวนโรงงานทั้งหมด และเป็นโรงงานขนาดใหญ่ (เงินลงทุน มากกว่า 100 ล้านบาท) มีจำนวน 7 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.18 ของจำนวนโรงงานทั้งหมด

3.2 ประเภทอุตสาหกรรม ประเภทอุตสาหกรรม ที่ประกอบกิจการมากที่สุด คือ โรงสี ข้าว 3,080 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 80.61 ของจำนวนโรงงานทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ โรงซ่อม-เคาะ ฟันสิริยนต์ 135 แห่ง โรงงานทำผลิตภัณฑ์คอนกรีต, คอนกรีตผสมเสร็จ 70 แห่ง โรงงานทำเครื่อง เรือนจากไม้ 39 แห่ง โรงซ่อมเครื่องยนต์ 36 แห่ง และโรงงานทำประตูหน้าต่างเหล็กดัดโครง หลังคา 29 แห่ง

3.3 แหล่งที่ตั้งโรงงาน โรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง อุบลราชธานี 750 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 19.63 ของจำนวนโรงงานทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ อำเภอเดชอุดม 518 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 13.56 ของจำนวนโรงงานทั้งหมด อำเภอเขื่องใน 370 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 9.68 ของจำนวนโรงงานทั้งหมด อำเภวารินชำราบ 344 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 9.00 ของจำนวนโรงงาน ทั้งหมด เป็นต้น

3.3.1 หมวดอุตสาหกรรม จากจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ประกอบกิจการ 3,821 แห่ง สามารถแบ่งเป็นหมวด อุตสาหกรรม ตามลักษณะการประกอบกิจการได้ 9 หมวด อุตสาหกรรม โดยมีหมวดอุตสาหกรรมที่ประกอบกิจการมาก 3 อันดับแรก ได้แก่

3.3.2 อุตสาหกรรมการเกษตร ได้แก่ อุตสาหกรรมประเภท โรงสีข้าว, อัดปอ, ปั่นนุ่น เป็นต้นมีจำนวน 3,108 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 81.34 ของจำนวนโรงงานทั้งหมด

3.3.3 อุตสาหกรรมบริการ ได้แก่ อุตสาหกรรมประเภทโรงซ่อม-เกาะพ่นสีรถยนต์, ซ่อมเครื่องยนต์, กลึง-เชื่อมโลหะ, ทำท่อไอเสียรถยนต์ เป็นต้น มีจำนวน 301 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 8.77 ของจำนวนโรงงานทั้งหมด

3.3.4 อุตสาหกรรมก่อสร้าง ได้แก่ อุตสาหกรรมประเภทโรงไม้ บด ข่อยหิน คูศูทราย ผลิตอิฐดินเผา ทำผลิตภัณฑ์คอนกรีต ทำคอนกรีต ผสมเสร็จ เป็นต้น มีจำนวน 140 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 3.66 ของจำนวนโรงงานทั้งหมด

ระหว่างเดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ 2544 มีอัตราการขยายตัวของโรงงานเพิ่มขึ้น 14.29% ยอดรวมโรงงานอุตสาหกรรม 3,823 แห่ง เพิ่มขึ้น 8 แห่ง โดยเงินลงทุนเพิ่มขึ้น 29.39 ล้านบาท เงินลงทุนรวม 10,593.14 ล้านบาท แรงงานรวม 13,329 คน อุตสาหกรรมสำคัญ ได้แก่ ผลิตวัสดุก่อสร้าง ซ่อมบำรุง รถยนต์ คูศูทราย ตัดเย็บเสื้อผ้า อุตสาหกรรมขนาดกลาง และเล็ก ใช้เงินทุนหมุนเวียนไม่มากนัก

4. การพาณิชย์

จังหวัดอุบลราชธานี มีการประกอบธุรกิจการค้าสินค้าอุปโภค บริโภค อยู่ในตัวอำเภอ และมีร้านค้ากระจัดกระจายทั่วไปในหมู่บ้าน และตำบล สินค้าดังกล่าว เป็นการสั่งเข้ามาจากแหล่ง

ผลิตที่สำคัญในกรุงเทพฯ สมุทรปราการ และจังหวัดในภาคกลาง เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง ปูนซีเมนต์ และวัสดุก่อสร้าง ในระหว่างเดือน มกราคม - พฤษภาคม 2544 มีธุรกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.38 เงินลงทุนเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 0.14 ยอดการจดทะเบียนเพิ่มขึ้น 36 ราย มียอดสะสมรวมจำนวนธุรกิจจดทะเบียน 2,593 ราย แยกเป็น บริษัทจำกัด 459 ราย ห้างหุ้นส่วนจำกัด 2,124 ราย ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล 8 ราย เงินทุนรวมทั้งสิ้น 8,175.20 ล้านบาท ธุรกิจที่มีมากได้แก่ ธุรกิจเกี่ยวกับซ่อมรถยนต์ รถจักรยานยนต์ การขายส่ง ขายปลีก การรับเหมาก่อสร้าง บริการร้านอาหาร ซ่อมและบริการข้อมูลทางคอมพิวเตอร์